

Memo

Aanleiding

Tot 1 januari 2020 werden leden van de vrijwillige brandweer die meer dan 20 jaren in dienst waren, automatisch voorgedragen voor een benoeming tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Sinds 1 januari 2020 is deze automatische benoemingsgrond vervallen. Mede naar aanleiding hiervan is landelijk de wens ontstaan om onderscheidingen aan brandweerm medewerkers, vanwege trouwe en langdurige dienst en voor bijzondere verdiensten, om te zetten in staatsonderscheidingen. Dat heeft geleid tot 2 Koninklijke besluiten die per 28 oktober 2021 zijn ingesteld.

Deze landelijke wijziging in het decoratiebeleid leidt tot een gewijzigde werkwijze voor de aanvraag en uitreiking van de onderscheidingen. Deze notitie beschrijft de interne werkwijze voor het de uitreiking van een brandweerm medaille of brandweerkruis, na de aanvraag. De landelijk werkwijze voor het aanvragen staat beschreven in

<https://www.brandweernederland.nl/onderwerpen/brandweeronderscheidingen/>.

Hoewel we constateren dat er verschillen zijn in de organisatie wijze tussen Flevoland en Gooi en Vechtstreek, beoogt deze notitie expliciet géén wijziging van dit beleid. Deze notitie heeft tot doel om de landelijke decoratiemogelijkheden bekend te maken en bevat een interne handreiking voor het decorum rondom de uitreiking (door wie, wanneer).

Decoratiemogelijkheden

Brandweer Nederland kent twee medailles voor medewerkers in brandweerdienst, ongeacht of zij dit vrijwillig of beroepsmatig doen. Alle medewerkers met een brandweerfunctie zoals beschreven in het Besluit personeel veiligheidsregio's kunnen in aanmerking komen voor twee medailles:

- Onderscheidingsteken voor trouwe en langdurige dienst brandweer (brandweerm medaille). De onderscheiding bestaat uit een medaille, baton en oorkonde die samen worden toegekend. Degene die gedurende 12½, 20, 25, 30, 35, 40, 45 of 50 dienstjaren werkzaam is geweest als brandweerm medewerker, ontvangt het onderscheidingsteken.
- Het Kruis van Verdienste Brandweer (brandweerkruis). Dit kruis wordt verleend voor verdiensten voor het brandweerwezen in het Koninkrijk der Nederlanden en kan worden toegekend in drie gradaties: brons, zilver en goud. Onder "verdiensten" wordt verstaan, iemand die:
 - Verantwoordelijkheid heeft gedragen of bekwaamheid heeft getoond die aanmerkelijk groter is dan van hem mocht worden verwacht;
 - Zich in onvermijdbaar risicovolle situaties moedig en beleidvol heeft gedragen.

In de gevallen dat waardering op zijn plaats is, maar niet aan voorwaarden voor een erkende medaille is voldaan, geeft veiligheidsregio Flevoland een legpenning uit aan betrokkene. Dit kan zijn voor vrijwilligers die minder dan 10 jaren in dienst zijn, brandweerm medewerkers die niet genoemd zijn in het Besluit personeel veiligheidsregio's of derden die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor Veiligheidsregio.

Uitreiking

Deze paragraaf geeft suggesties voor het decorum waarmee medailles en andere vormen van waardering kunnen worden uitgereikt. Het is bedoeld als een handreiking voor de organisatie. Decorum komt op twee manieren tot uiting: (1) in de functionaris die uitreikt en (2) hoe de medaille wordt uitgereikt.

Wie reikt uit?

In de Koninklijke Besluiten is beschreven dat de medailles worden uitgereikt door of namens het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag voor Europees Nederland, is de voorzitter van de Veiligheidsregio. Aangezien de uitreiking door of namens de voorzitter, niet om een rechtshandeling gaat, volstaat een werkafpraak. Daarmee kan worden aangesloten op bestaande werkafspraken

In praktijk wordt de aangewezen persoon om een medaille uit te reiken, bepaald door wat de medaille symboliseert: maatschappelijke waardering, of erkenning van de werkgever voor trouwe dienst of exceptioneel presteren. Maatschappelijke waardering wordt gesymboliseerd door een burgemeester, die als voorzitter van het college van B&W de gemeente en gemeenschap vertegenwoordigt. Dit aspect laat zich moeilijk delegeren en is daarom voorbehouden aan de burgemeester functie.

Erkenning van de werkgever voor trouwe dienst kan door verschillende functies worden gesymboliseerd: de voorzitter van het bestuur van veiligheidsregio, de lokale burgemeester als verantwoordelijke voor openbare orde en veiligheid, de commandant of een direct leidinggevende. Wat betreft de exceptionele prestatie hangt het van de aard van de prestatie af of erkenning door een burgemeester of de werkgever passend is. Is de exceptionele prestatie geleverd bij repressief optreden? Dan geldt dat waardering een maatschappelijk karakter heeft. Is die gericht op dagelijks werk? Dan geldt dat waardering een bedrijfsmatig karakter heeft.

Dit betekent dat de medailles uitgereikt kunnen worden door:

- Onderscheidingsteken voor trouwe en langdurige dienst:
Dit is een uiting van dankbaarheid van werkgever aan werknemer en kent daarom een intern karakter. Uitreiking door een leidinggevende symboliseert de waardering van de organisatie. Dit kunnen zijn: burgemeesters (als verantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid), commandant of de direct leidinggevende van de decorandus.
- Brandweerkruis
Het brandweerkruis voor exceptionele uitvoering van (intern) dagelijks werk kan door de brandweercommandant worden uitgereikt, vanwege het bedrijfsmatig karakter van de verdienste. Het brandweerkruis voor dapper en beleidsvol optreden in repressieve omstandigheden door de burgemeester of voorzitter VR, vanwege het maatschappelijke karakter van de verdienste. Indien de prestatie landelijke uitstraling heeft, kan de uitreiking door de voorzitter van Brandweer Nederland plaatsvinden.
- Legpenning
De legpenning symboliseert dank voor de bijzondere betekenis die betrokkene heeft voor de veiligheidsregio. Daarom kan deze worden uitgereikt door burgemeesters, commandant of de direct leidinggevende van de decorandus.

Hoe decoreren?

Een tweede aspect dat bijdraagt aan het decorum, is de wijze waarop, de gelegenheid waarbij en de publiciteit waarmee de medaille wordt uitgereikt. Die aspecten dienen afgestemd te worden op de zwaarte van de onderscheiding en de voorkeuren van degene die decoreert en gedecoreerd wordt. Dit leidt tot maatwerk van uitreiken.

Brandweer GV en Flevoland hebben hiervoor werkafspraken vastgelegd.

Uitreiken Onderscheidingen	Legpenning	Trouwe en langdurige dienst	Kruis van Verdienste
Door wie:	Voorzitter VR, burgemeester, commandant of direct leidinggevende	Voorzitter VR, burgemeester, commandant of direct leidinggevende	Voorzitter VR, commandant, burgemeester of voorzitter Brandweer Nederland
Wanneer FL:	Per post, tijdens korpsavond, gedurende loopbaan	Tijdens officiële avond, bij afscheid, gedurende loopbaan	Tijdens landelijk brandweer event, bij afscheid of gedurende loopbaan
Wanneer GV:	De legpenning wordt in GV niet gebruikt	-	-